

Một số vấn đề lý luận về tội đánh bạc và giải pháp

Trần Danh Phúc*

Nhận ngày 4 tháng 1 năm 2022. Chấp nhận đăng ngày 15 tháng 3 năm 2022.

Tóm tắt: Chúng ta có thể thấy sự hiện diện của đánh bạc ở nhiều nơi từ quán nước, ghé đá đến trường học, công sở... với nhiều hình thức từ tá lả, liêng, lốc, xóc đĩa, cá độ,... được thực hiện bởi nhiều phương thức trực tiếp, gián tiếp thông qua mạng Internet hay các phương tiện truyền tin khác. Hiện nay, hình thức đánh bạc trái phép đang núp bóng các trò chơi trực tuyến đổi thưởng, tiềm ẩn nguy cơ vi phạm pháp luật và để lại nhiều hệ lụy. Hệ lụy từ đánh bạc gây ra đối với xã hội là rất lớn, tiềm ẩn nguy cơ phát sinh mâu thuẫn dẫn đến các vụ việc gây mất an ninh trật tự, cưỡng đoạt tài sản, giết người. Việc thể chế hóa thành quy định pháp luật trong Bộ luật hình sự, là công cụ pháp luật sắc bén để đấu tranh phòng ngừa và áp dụng pháp luật về tội đánh bạc trong tình hình nước ta hiện nay.

Từ khóa: Bộ luật hình sự, tội phạm, an toàn xã hội.

Phân loại ngành: Luật học

Abstract: Gambling can be seen in many places ranging from pubs, park benches to schools, offices, etc. and in many forms ranging from *tá lả, liêng, lốc, xóc đĩa*, to match fixing..., either “directly” (in person) or “indirectly” - via the Internet or other means of communication. It is also camouflaged as “online games for prizes” with potential violations of the law, resulting in many consequences. The consequences from gambling on society are very serious and can cause conflicts, impacting on security and order, leading to cases of property appropriation or homicide. Given Vietnam’s current situation, institutionalisation with provisions included in the Penal Code is an effective legal tool to prevent gambling and apply law against the offence.

Keywords: Penal code, crime, social safety.

Subject classification: Jurisprudence

* Cơ quan Điều tra hình sự Khu vực 4/Quân khu 7.
Email: mc.trandanhphuc@gmail.com

1. Mở đầu

Bên cạnh những thành tựu về kinh tế, văn hóa, xã hội đạt được thì nhiều mặt trái của nền kinh tế thị trường đã và đang tác động sâu sắc tới đời sống xã hội của nước ta. Biểu hiện là các tệ nạn xã hội và tội phạm có chiều hướng ngày càng gia tăng và diễn biến phức tạp, trong số đó có tệ nạn cờ bạc và tội phạm đánh bạc. Đánh bạc xuất phát từ các trò chơi, nhưng cùng với sự phát triển của xã hội, với nhiều nguyên nhân khác nhau nó dần dần biến tướng và không còn mang mục đích giải trí thông thường mà nhằm sát phạt nhau về kinh tế, tác động tiêu cực đến xã hội. Trong những năm gần đây, mặc dù công tác phòng chống tội đánh bạc đã thực sự được chú trọng, nhưng thực tế cho thấy tình hình tội phạm đánh bạc diễn ra hết sức phức tạp. Tội đánh bạc tồn tại dưới nhiều hình thức với quy mô lớn nhỏ khác nhau, tài sản là phương tiện thanh toán việc được thua có giá trị không ngừng tăng lên theo tốc độ phát triển kinh tế, những thủ đoạn mà các chủ thể sử dụng ngày càng tinh vi, xảo quyệt hơn.

Thiệt hại mà tội đánh bạc gây ra cho xã hội cũng tăng lên đáng kể. Từ việc trực tiếp xâm hại đến trật tự công cộng, đến những thiệt hại nặng nề về cả vật chất và tinh thần cho gia đình người phạm tội và bản thân những người đó. Tội đánh bạc là loại tội phạm nguy hiểm gây hậu quả nghiêm trọng cho toàn xã hội. Loại tội phạm này còn kéo theo sự phát triển của nhiều loại tội phạm nguy hiểm khác như: trộm cắp, lừa đảo, cướp tài sản... Tội đánh bạc là tội phạm phổ biến, làm ảnh hưởng đến nếp sống văn minh của nhân dân, làm tha hóa đạo đức của một bộ phận dân cư, gây ra thiệt hại về vật chất, tinh thần cho nhiều gia đình. Vì vậy, đấu tranh phòng ngừa và chống tội đánh bạc, tiến tới đẩy lùi tội phạm đánh bạc ra khỏi đời sống xã hội đã và đang được coi là nhiệm vụ cấp bách cho toàn hệ thống chính trị của nước ta.

2. Một số vấn đề lý luận về tội đánh bạc, tổ chức đánh bạc và gá bạc theo quy định của pháp luật hình sự Việt Nam

2.1. Quy định của pháp luật về tội đánh bạc, tổ chức đánh bạc và gá bạc

2.1.1. Về tội đánh bạc

Dưới góc độ pháp lý, đánh bạc là tham gia trò chơi có được thua bằng tiền hoặc tài sản dưới bất kỳ hình thức nào.

Đánh bạc trái phép là hành vi đánh bạc được thực hiện dưới bất kỳ hình thức nào với mục đích được thua bằng tiền hay hiện vật mà không được cơ quan nhà nước có thẩm quyền cho phép hoặc được cơ quan nhà nước có thẩm quyền cho phép nhưng thực hiện không đúng với quy định trong giấy phép được cấp.

a) Chủ thể của tội phạm này không phải là chủ thể đặc biệt, chỉ đủ một độ tuổi nhất định và có năng lực trách nhiệm hình sự. Theo quy định tại Điều 12 Bộ luật hình sự người từ đủ 16 tuổi trở lên mới chịu trách nhiệm hình sự về tội này.

b) Khách thể của tội phạm là trật tự nếp sống văn minh của xã hội, thông qua hành vi đánh bạc đã xâm hại đến trật tự nếp sống văn minh của xã hội.

c) Hành vi khách quan của tội phạm đánh bạc được thực hiện bằng nhiều hình thức khác nhau như: xóc đĩa, bài tây, số đề, cá độ bóng đá, đá gà... Tuy nhiên, một hành vi đánh bạc chỉ bị coi là tội phạm khi tiền hoặc hiện vật dùng vào việc đánh bạc có giá trị từ hai triệu đồng trở lên hoặc dưới hai triệu đồng nhưng đã bị kết án về tội đánh bạc hoặc tội tổ chức đánh bạc, tội gá bạc.

Theo Điều 28 Nghị định 144/2021/NĐ-CP ngày 31 tháng 12 năm 2021 quy định về xử phạt hành vi đánh bạc trái phép:

Một là, phạt tiền từ 200.000 đồng đến 500.000 đồng đối với hành vi mua các số lô, số đề.

Hai là, phạt tiền từ 1.000.000 đồng đến 2.000.000 đồng đối với một trong những hành vi sau đây: a) Đánh bạc trái phép bằng một trong các hình thức như xóc đĩa, tá lả, tổ tôm, tú lơ khơ, tam cúc, 3 cây, tứ sắc, đồ đen, cờ thế, binh ăn độ 6 lá, binh xập xám 13 lá, tiến lên 13 lá, đá gà, tài xỉu hoặc các hình thức khác với mục đích được, thua bằng tiền, tài sản, hiện vật; b) Đánh bạc bằng máy, trò chơi điện tử trái phép; c) Cá cược trái phép trong hoạt động thi đấu thể thao, vui chơi giải trí hoặc các hoạt động khác.

Ba là, phạt tiền từ 2.000.000 đồng đến 5.000.000 đồng đối với một trong những hành vi sau đây: a) Nhận gửi tiền, cầm đồ, cho vay trái phép tại sòng bạc, nơi đánh bạc khác; b) Bán số lô, số đề, bảng đề, ấn phẩm khác cho việc đánh lô, đề, giao lại cho người khác để hưởng hoa hồng; c) Giúp sức, che giấu việc đánh bạc trái phép; d) Bảo vệ các điểm đánh bạc trái phép; đ) Chủ sở hữu, người quản lý máy trò chơi điện tử, chủ cơ sở kinh doanh, người quản lý cơ sở kinh doanh trò chơi điện tử hoặc các cơ sở kinh doanh, dịch vụ khác thiếu trách nhiệm để xảy ra hoạt động đánh bạc ở cơ sở do mình quản lý.

Bốn là, phạt tiền từ 5.000.000 đồng đến 10.000.000 đồng đối với một trong những hành vi tổ chức đánh bạc sau đây: a) Rủ rê, lôi kéo, tụ tập người khác để đánh bạc trái phép; b) Dùng nhà, chỗ ở, phương tiện, địa điểm khác của mình hoặc do mình quản lý để chứa chấp việc đánh bạc; c) Đặt máy đánh bạc, trò chơi điện tử trái phép; d) Tổ chức hoạt động cá cược ăn tiền trái phép.

Năm là, phạt tiền từ 10.000.000 đồng đến 20.000.000 đồng đối với một trong những hành vi tổ chức đánh đề sau đây: a) Làm chủ lô, đề; b) Tổ chức sản xuất, phát hành bảng đề, ấn phẩm khác cho việc đánh lô, đề; c) Tổ chức mạng lưới bán số lô, số đề; d) Tổ chức cá cược trong hoạt động thi đấu thể dục thể thao, vui chơi giải trí hoặc dưới các hoạt động khác để đánh bạc, ăn tiền.

Sáu là, hình thức xử phạt bổ sung: a) Tịch thu tang vật, phương tiện vi phạm hành chính đối với hành vi quy định tại khoản 1; khoản 2; các điểm a và b khoản 3; các điểm b, c và d khoản 4 và khoản 5 Điều này; b) Đình chỉ hoạt động từ 06 tháng đến 12 tháng đối với hành vi quy định tại điểm đ khoản 3 Điều này; c) Trục xuất người nước ngoài có hành vi vi phạm hành chính quy định tại các khoản 1, 2, 3, 4 và 5 Điều này.

Bảy là, biện pháp khắc phục hậu quả: Buộc nộp lại số lợi bất hợp pháp có được do thực hiện hành vi vi phạm quy định tại khoản 1; khoản 2; các điểm a và b khoản 3; các điểm b, c và d khoản 4 và khoản 5 Điều này.

2.1.2. Về tội tổ chức đánh bạc

Một hành vi tổ chức đánh bạc chỉ cấu thành tội “Tổ chức đánh bạc” khi có quy mô lớn hoặc đã bị xử phạt hành chính về tội đánh bạc, tổ chức đánh bạc hoặc đã bị kết án về các tội này chưa được xóa án tích mà còn vi phạm.

Theo quy định tại Khoản 121 Điều 1 Bộ luật hình sự sửa đổi bổ sung 2017 sửa đổi Điều 322 về quy định tội tổ chức đánh bạc như sau:

Điều 322. Tội tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc.

1) Người nào tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc trái phép thuộc một trong các trường hợp sau đây, thì bị phạt tiền từ 50.000.000 đồng đến 300.000.000 đồng hoặc phạt tù từ 01 năm đến 05 năm: a) Tổ chức cho 10 người đánh bạc trở lên trong cùng một lúc mà tổng số tiền, hiện vật dùng đánh bạc trị giá 5.000.000 đồng trở lên hoặc tổ chức 02 chiếu bạc trở lên trong cùng một lúc mà tổng số tiền, hiện vật dùng đánh bạc trị giá 5.000.000 đồng trở lên; b) Sử dụng địa điểm thuộc quyền sở hữu hoặc quản lý của mình để cho 10 người đánh bạc trở lên trong cùng một lúc mà tổng số tiền, hiện vật dùng đánh bạc trị giá 5.000.000 đồng trở lên hoặc cho 02 chiếu bạc trở lên trong cùng một lúc mà tổng số tiền, hiện vật dùng đánh bạc trị giá 5.000.000 đồng trở lên; c) Tổng số tiền, hiện vật dùng đánh bạc trong cùng 01 lần trị giá 20.000.000 đồng trở lên; d) Có tổ chức nơi cầm cố tài sản cho người tham gia đánh bạc; có lắp đặt trang thiết bị phục vụ cho việc đánh bạc hoặc phân công người canh gác, người phục vụ khi đánh bạc; sắp đặt lối thoát khi bị vây bắt, sử dụng phương tiện để trợ giúp cho việc đánh bạc; đ) Đã bị xử phạt vi phạm hành chính về một trong các hành vi quy định tại Điều này hoặc hành vi quy định tại Điều 321 của Bộ luật này hoặc đã bị kết án về tội này hoặc tội quy định tại Điều 321 của Bộ luật này, chưa được xóa án tích mà còn vi phạm.

2) Phạm tội thuộc một trong các trường hợp sau đây, thì bị phạt tù từ 05 năm đến 10 năm: a) Có tính chất chuyên nghiệp; b) Thu lợi bất chính 50.000.000 đồng trở lên; c) Sử dụng mạng Internet, mạng máy tính, mạng viễn thông hoặc phương tiện điện tử để phạm tội; d) Tái phạm nguy hiểm.

Như vậy, theo quy định trên của pháp luật thì mức phạt tội tổ chức đánh bạc năm 2022 sẽ bị xử phạt từ 50.000.000 đồng đến 300.000.000 đồng hoặc phạt tù từ 01 đến 10 năm tùy vào mức độ vi phạm nghiêm trọng thì mức tiền xử phạt và hình phạt tù sẽ tăng cao.

2.1.3. Về tội gá bạc

Gá bạc là dùng địa điểm (nhà ở, cửa hàng, khách sạn, phòng trọ...) đang do mình quản lý sử dụng để cho người khác đánh bạc thu tiền. Thực tiễn xảy ra nhiều trường hợp vì nể nang, tình cảm nên đã cho người khác dùng địa điểm do mình quản lý, sử dụng để đánh bạc thì không bị coi là gá bạc. Như vậy, dấu hiệu bắt buộc để xác định có hành vi gá bạc hay không là có thu tiền hồ hay không? Người có hành vi gá bạc có thể đồng thời là người tổ chức đánh bạc, nhưng có thể người tổ chức đánh bạc và gá bạc là khác nhau. Nếu người gá bạc mà cùng tham gia đánh bạc thì vẫn có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự về cả tội đánh bạc nếu có đủ dấu hiệu cấu thành tội đánh bạc.

Tương tự như tội tổ chức đánh bạc, một hành vi gá bạc chỉ cấu thành tội “gá bạc” khi có quy mô lớn hoặc đã bị xử phạt hành chính về tội đánh bạc, tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc hoặc đã bị kết án về các tội này chưa được xóa án tích mà còn vi phạm.

3. Các dấu hiệu pháp lý cấu thành tội đánh bạc

Tội phạm là hiện tượng tiêu cực trong xã hội, tội phạm xuất hiện cùng với sự ra đời của Nhà nước và pháp luật, cũng như khi xã hội phân chia thành giai cấp đối kháng. Vì vậy, để bảo vệ đặc quyền của giai cấp thống trị, Nhà nước đã quy định những hành vi nguy hiểm cho xã hội nào là tội phạm và áp dụng trách nhiệm hình sự đối với người thực hiện các hành vi phạm tội. Do đó, tội phạm về bản chất là một hiện tượng xã hội có tính chất pháp lý. Với thuộc tính là hiện tượng mang tính xã hội - pháp lý, tội phạm luôn chứa đựng đặc tính chống lại Nhà nước, chống đối lại xã hội, làm ảnh hưởng tiêu cực tới lợi ích chung của cộng đồng, xâm phạm tới quyền sống, quyền tự do, các quyền và lợi ích hợp pháp của con người, xâm phạm tới trật tự an toàn xã hội.

Bộ luật hình sự nhằm đáp ứng yêu cầu của cuộc đấu tranh phòng ngừa và chống tội phạm trong đoạn giai đoạn phát triển của đất nước. Bộ luật này được xây dựng khoa học, có tính minh bạch, tính khả thi và tính dự báo cao hơn nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả áp dụng, phát huy hơn nữa vai trò là công cụ pháp lý sắc bén, hữu hiệu trong đấu tranh phòng ngừa và chống tội phạm, góp phần bảo vệ chủ quyền, an ninh của đất nước, bảo vệ chế độ, bảo vệ các quyền con người, quyền công dân, bảo vệ và thúc đẩy nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa phát triển đúng hướng, đấu tranh chống tham nhũng có hiệu quả, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội, tạo môi trường xã hội và môi trường sinh thái an toàn, lành mạnh cho mọi người dân. Việc xây dựng Bộ luật hình sự năm 2015 dựa trên cơ sở tổng kết thực tiễn, kế thừa, phát triển các quy định mới để giải quyết những vướng mắc, bất cập đang đặt ra trong công tác đấu tranh phòng ngừa và chống tội phạm, sửa đổi hoặc loại bỏ những quy định không còn phù hợp; đồng thời hoàn thiện kỹ thuật lập pháp hình sự nhằm bảo đảm tính thống nhất nội tại của Bộ luật hình sự và tính thống nhất của hệ thống pháp luật; nâng cao tính minh bạch, khả thi và tính dự báo của Bộ luật hình sự.

Theo đó, tội đánh bạc được quy định tại Điều 321 Bộ luật hình sự năm 2015 và Điều 28 Nghị định 144/2021/NĐ-CP đã có thay đổi cơ bản phù hợp với thực tiễn như đã nâng mức độ xử lý hình sự đối với người phạm tội đánh bạc.

Như vậy, có thể nhận thấy theo thời gian từ khi đất nước còn đang thời kỳ chiến tranh cho đến nay, các quy định của pháp luật về tội đánh bạc đã được hình thành và phát triển mạnh mẽ qua từng thời kỳ nhằm đảm bảo cho các quy định này đi vào cuộc sống, góp phần bảo vệ trật tự an toàn xã hội. Có thể chỉ ra các đặc điểm cơ bản của tội đánh bạc như sau:

Một là, tội đánh bạc là tội danh được thực hiện dưới hành vi tham gia các trò chơi với nhiều hình thức khác nhau một cách trái phép, được thua bằng tiền hay hiện vật có giá trị từ hai triệu đồng trở lên hoặc dưới hai triệu đồng nhưng đã bị kết án về tội này hoặc tội tổ chức đánh bạc và gá bạc, chưa được xóa án tích mà còn vi phạm.

Hai là, tội đánh bạc do người có năng lực trách nhiệm hình sự thực hiện và người thực hiện có đủ tuổi chịu trách nhiệm hình sự theo quy định của Bộ luật hình sự. Tội phạm này được thực hiện với hình thức lỗi cố ý trực tiếp, nhằm mục đích sát phạt lẫn nhau về kinh tế.

Ba là, tội đánh bạc xâm phạm trực tiếp đến an toàn trật tự công cộng. Trật tự công cộng được hiểu là một trạng thái xã hội lành mạnh, có tổ chức, có kỷ luật và ổn định đòi hỏi Nhà nước, các cơ quan, tổ chức và mọi công dân trong xã hội đều phải có trách nhiệm xây dựng, thực hiện và bảo vệ các quy tắc của trật tự sinh hoạt chung trên các lĩnh vực khác nhau của đời sống xã hội và nó được cho là một trong những tiêu chí để đánh giá sự ổn định, phát triển, văn minh, dân chủ của một quốc gia.

Các yếu tố cấu thành tội phạm đánh bạc:

Thứ nhất, mặt khách quan: Hành vi đánh bạc dưới bất kỳ hình thức nào, có thắng thua bằng tiền hoặc hiện vật có giá trị từ 5 triệu đồng đến 50 triệu đồng; tiền hoặc hiện vật có giá trị dưới 5 triệu đồng nhưng trước đó đã vi phạm hành vi tương tự mà chưa được xóa án tích. Tiền và hiện vật dùng để đánh bạc được xác định bằng tiền và hiện vật thu giữ tại chiếu bạc; tiền và hiện vật trên người các con bạc mà có căn cứ sẽ dùng để đánh bạc; tiền và hiện vật thu giữ ở nơi khác mà có căn cứ sẽ dùng để đánh bạc. Đối với người đánh bạc dưới hình thức cá độ, đánh đề: tiền và hiện vật được xác định bằng số tiền đã bỏ ra cộng với số tiền thắng được. Đối với chủ đề, chủ cá độ: tiền và hiện vật được xác định bằng số họ đã nhận được từ người chơi và số họ đã trả cho người trúng.

Thứ hai, mặt chủ quan: Tội tổ chức đánh bạc, gá bạc và đánh bạc đều được thực hiện bằng hình thức lỗi cố ý. Mục đích, động cơ phạm tội của các tội phạm này đều không là dấu hiệu bắt buộc, nhưng tội tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc người phạm tội thường thực hiện hành vi với mục đích vụ lợi.

Thứ ba, mặt chủ thể: Cũng tương tự tội đánh bạc, chủ thể của tội tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc không phải là chủ thể đặc biệt, bất kỳ người nào chỉ cần đạt một độ tuổi nhất định và có năng lực trách nhiệm hình sự đều có thể là chủ thể của các tội phạm này. Nếu số tiền hoặc tài sản dùng để đánh bạc có giá trị không lớn thì người có hành vi đánh bạc phải là người đã bị xử phạt hành chính về hành vi đánh bạc, hành vi tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc hoặc đã bị kết án về một trong các tội này, chưa được xóa án tích mà còn vi phạm thì mới là chủ thể của tội phạm này.

Thứ tư, mặt khách thể: Tội tổ chức đánh bạc, gá bạc và tội đánh bạc đều xâm phạm trật tự công cộng, an toàn công cộng, nếp sống văn minh, quy tắc của cuộc sống xã hội. Vì cờ bạc nói chung và đánh bạc, tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc nói riêng trước hết được coi là một tệ nạn xã hội.

4. Hậu quả của hành vi phạm tội đánh bạc

Hậu quả của hành vi đánh bạc không phải là dấu hiệu bắt buộc và cũng không phải là yếu tố định khung hình phạt, mặc dù hành vi đánh bạc có thể gây ra những hậu quả nghiêm trọng, rất nghiêm trọng hoặc đặc biệt nghiêm trọng cho xã hội như: do đánh bạc mà tan cửa nát nhà,

do đánh bạc mà dẫn đến các hành vi phạm tội khác như: trộm cắp, cướp giật, cưỡng đoạt, cố ý gây thương tích, giết người, gây rối trật tự công cộng, tổ chức sử dụng trái phép đánh bạc, cho vay lãi nặng, v.v.. Nhà làm luật không quy định hậu quả là yếu tố định tội hoặc yếu tố định khung hình phạt không phải vì không thấy trước được hậu quả do hành vi đánh bạc gây ra cho xã hội, mà hậu quả do hành vi đánh bạc gây ra hầu hết đã cấu thành tội phạm độc lập và tội phạm đó bao giờ cũng nguy hiểm hơn tội đánh bạc. Do đó, nếu hành vi đánh bạc mà dẫn đến những hành vi phạm tội khác thì người phạm tội còn bị truy cứu về các tội phạm tương ứng. Chủ thể của quan hệ pháp luật hình sự là Nhà nước và người phạm tội với những quyền và nghĩa vụ khác nhau. Nhà nước có quyền áp dụng chế tài hình sự đối với người phạm tội và người phạm tội luôn có nguy cơ phải chịu biện pháp cưỡng chế nghiêm khắc nhất của Nhà nước là hình phạt.

Tệ nạn cờ bạc làm nảy sinh nhiều vấn đề phức tạp về an ninh xã hội, là nguồn gốc phát sinh nhiều loại tội phạm khác như: cướp, trộm cắp, lừa đảo, lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản, xâm phạm tính mạng, sức khỏe, danh dự, nhân phẩm con người... Nhiều vụ án xảy ra là nguyên nhân do các bị cáo ham mê cờ bạc đến mức tán gia bại sản, dẫn đến túng quá làm liều mà xuất hiện các hành vi lừa đảo, trộm cắp tài sản. Hệ lụy của tội đánh bạc trên thực tế là vô cùng to lớn, không chỉ gây thiệt hại về kinh tế mà tệ nạn cờ bạc còn làm cho đạo đức xã hội xuống cấp, quan hệ giữa người với người trở nên hận thù vì thua bạc dẫn đến cướp bạc, đâm chết người...

Tệ nạn cờ bạc làm cho nhân cách con người bị hủy hoại, phá tán tài sản gia đình. Tệ nạn cờ bạc cũng gây ảnh hưởng đến tình cảm, hạnh phúc gia đình, làm cho nhiều gia đình dẫn đến tan vỡ hạnh phúc - cha mẹ phải ly hôn, con cái bơ vơ, lang thang trộm cắp, cướp giật.

Mức hình phạt đối với tội này gồm 2 khung hình phạt chính, đó là:

Một là, người nào đánh bạc trái phép dưới bất kỳ hình thức nào được thua bằng tiền hay hiện vật trị giá từ 5.000.000 đồng đến dưới 50.000.000 đồng hoặc dưới 5.000.000 đồng, đã bị xử phạt vi phạm hành chính về hành vi này hoặc hành vi quy định tại Điều 322 của Bộ luật này hoặc bị kết án về tội này hoặc tội quy định tại Điều 322 của Bộ luật này, chưa được xóa án tích mà còn vi phạm, thì bị phạt cải tạo không giam giữ đến 03 năm hoặc phạt tù từ 06 tháng đến 03 năm. Như vậy, ở khung cơ bản mức phạt tù có thể phạt là từ 06 tháng đến 03 năm.

Hai là, phạm tội thuộc một trong các trường hợp sau đây, thì bị phạt tù từ 03 năm đến 07 năm: a) Có tính chất chuyên nghiệp. Ví dụ: A đã hơn năm lần phạm tội đánh bạc và coi việc đánh cờ bạc là một cách để thu nhập cho cuộc sống của mình thì A sẽ bị xử lý hình sự với tình tiết tăng nặng có tính chất chuyên nghiệp; b) Tiền hoặc hiện vật dùng đánh bạc trị giá 50.000.000 đồng trở lên; c) Tái phạm nguy hiểm. Chẳng hạn: A đã bị kết án về tội tổ chức đánh bạc là 10 năm tù thuộc tội phạm rất nghiêm trọng chưa được xóa án tích mà lại cố ý tiếp tục đánh bạc thì A sẽ bị truy cứu trách nhiệm hình sự với tình tiết tăng nặng tái phạm nguy hiểm; d) Sử dụng mạng Internet, mạng máy tính, mạng viễn thông, phương tiện điện tử để phạm tội. Nếu hai cá nhân trở lên đánh bạc với nhau qua ứng dụng hỗ trợ việc đánh bạc và thanh toán thì họ sẽ bị truy cứu trách nhiệm hình sự ở khung tăng nặng bởi việc sử dụng mạng Internet, mạng viễn thông, phương tiện điện tử để phạm tội. Nhưng nếu họ ghi

số đề qua tin nhắn điện thoại thì không coi là tình tiết tăng nặng. Như vậy, có thể nhận thấy rõ ràng, quy định của Bộ luật hình sự đều xác định rằng tội đánh bạc xâm phạm đến quan hệ xã hội mà pháp luật hình sự bảo vệ là trật tự công cộng.

Trong Bộ luật hình sự, nội dung của đường lối xử lý tội phạm được ghi nhận trong những điều luật cụ thể. Một là, mọi hành vi phạm tội phải được phát hiện kịp thời, xử lý nhanh chóng, công minh theo đúng pháp luật; hai là, mọi người phạm tội đều bình đẳng trước pháp luật, không phân biệt nam, nữ, dân tộc, tín ngưỡng, tôn giáo, thành phần, địa vị xã hội. Nghiêm trị người chủ mưu, cầm đầu, chỉ huy, ngoan cố chống đối, lưu manh, côn đồ, tái phạm nguy hiểm, lợi dụng chức vụ quyền hạn để phạm tội; người phạm tội dùng thủ đoạn xảo quyệt, có tổ chức, có tính chất chuyên nghiệp, cố ý gây hậu quả nghiêm trọng. Khoan hồng đối với người tự thú, thành khẩn khai báo, tố giác người đồng phạm, lập công chuộc tội, ăn năn hối cải, tự nguyện sửa chữa hoặc bồi thường thiệt hại gây ra.

Ba là, đối với người lần đầu phạm tội ít nghiêm trọng, đã hối cải, thì có thể áp dụng hình phạt nhẹ hơn hình phạt tù, giao họ cho cơ quan, tổ chức hoặc gia đình giám sát, giáo dục.

Bốn là, đối với người bị phạt tù thì buộc họ phải chấp hành hình phạt trong trại giam, phải lao động, học tập để trở thành người có ích cho xã hội; nếu họ có nhiều tiến bộ thì xét để giảm việc chấp hành hình phạt.

Năm là, người đã chấp hành xong hình phạt được tạo điều kiện làm ăn, sinh sống lương thiện, hoà nhập với cộng đồng, khi có đủ điều kiện do luật định thì được xóa án tích.

Nội dung trên đây của điều luật thể hiện rõ yêu cầu của đường lối xử lý tội phạm theo luật hình sự Việt Nam, đó là: a) Xử lý tội phạm phạm tuân thủ pháp chế (đúng quy định của pháp luật); b) Xử lý tội phạm phải đảm bảo sự bình đẳng (không phân biệt người phạm tội là ai); c) Xử lý tội phạm phải có sự phân hoá (nghiêm trị kết hợp với khoan hồng); d) Xử lý tội phạm phải thể hiện tính giáo dục và tính nhân đạo.

Tại Bộ luật hình sự hiện hành đánh bạc được điều chỉnh bởi hai điều: 248 về “Tội đánh bạc” và 249 về “Tội tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc”. Để giúp những người áp dụng pháp luật có nhận thức đúng đắn và định hướng xử lý chính xác đối với từng dạng, phương thức đánh bạc xảy ra trong xã hội, Hội đồng thẩm phán tòa án nhân dân tối cao đã ban hành một số văn bản như Nghị quyết số 02/2003/NQ-HĐTP, Nghị quyết số 01/2006/NQ-HĐTP và gần đây nhất là Nghị định số 144/2021/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội; phòng, chống tệ nạn xã hội; phòng cháy, chữa cháy; cứu nạn, cứu hộ; phòng, chống bạo lực gia đình đã tạo cơ sở pháp lý khá đầy đủ (ở thời điểm hiện tại) để xử lý các hiện tượng liên quan đến “đánh bạc”.

5. Giải pháp tăng cường xử lý tội đánh bạc

5.1. Nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, vai trò, trách nhiệm của Chỉ huy Công an các đơn vị địa phương

Để nâng cao hiệu quả và hiệu lực áp dụng pháp luật trong hoạt động xét xử các vụ án hình sự về tội đánh bạc thì việc nâng cao trình độ năng lực chuyên môn, bồi dưỡng phẩm chất

chính trị nhất là trong chỉ đạo quyết liệt, sâu sát công tác đấu tranh, phòng chống tệ nạn cờ bạc theo phân công, phân cấp; thường xuyên làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng, công tác quản lý cán bộ, không để tiếp tay, bao che hoặc làm ngơ trước các hoạt động đánh bạc, tổ chức đánh bạc kéo dài, gây bức xúc dư luận, ảnh hưởng đến tình hình an ninh trật tự tại địa phương

5.2. Tăng cường hơn nữa mối quan hệ phối hợp giữa lực lượng Công an với các ban, ngành, đoàn thể

Để thực hiện tốt công tác này, đòi hỏi lực lượng Công an các cấp phải thường xuyên xây dựng, bổ sung, sửa đổi các quy chế phối hợp, nhằm huy động được sức mạnh tổng hợp các cấp, các ngành tham gia phối hợp, hỗ trợ công tác đấu tranh phòng, chống tệ nạn cờ bạc.

Cần phối hợp làm tốt công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật trên nhiều phương diện. Đẩy mạnh công tác giải thích và hướng dẫn áp dụng pháp luật, sớm ban hành các văn bản giải thích, hướng dẫn áp dụng các quy định của Bộ luật hình sự về tội phạm nói chung. Tạo dư luận rộng rãi trong nhân dân tích cực tham gia lên án tệ nạn cờ bạc.

5.3. Tăng cường công tác giáo dục và nghiên cứu, sửa đổi, bổ sung và hoàn thiện hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật

Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến, giáo dục để pháp luật dễ đi vào cuộc sống, để mỗi người dân cần nêu cao tinh thần cảnh giác, tích cực tố giác tội phạm tại nơi mình sinh sống và vận động người thân không tham gia đánh bạc dưới bất kỳ hình thức nào. Như vậy, người dân sẽ góp phần chung tay với các lực lượng chức năng giữ gìn an ninh trật tự.

Đây là cơ sở pháp lý, là công cụ quan trọng giúp lực lượng Công an thực hiện tốt chức năng quản lý nhà nước về an ninh trật tự, phòng ngừa, đấu tranh xử lý nghiêm các hành vi đánh bạc và tổ chức đánh bạc theo đúng pháp luật.

Các ngành, địa phương quan tâm tạo điều kiện về việc làm, đào tạo nghề, hỗ trợ vốn vay,... để người lao động có thêm cơ hội tiếp cận với những công việc phù hợp nhu cầu, năng lực bản thân, góp phần tăng thu nhập, giảm thời gian nhàn rỗi cho lao động địa phương. Góp phần xây dựng gia đình văn hóa, làng văn hóa, không tệ nạn xã hội, đem lại cuộc sống bình yên.

5.4. Xử lý kịp thời, nghiêm minh các hành vi vi phạm và công an các đơn vị, địa phương cần làm tốt công tác nắm tình hình, quản lý địa bàn, đối tượng (đánh bạc và tổ chức đánh bạc)

Việc xét xử vụ án khách quan, đúng người, đúng tội, áp dụng đúng pháp luật giúp nâng cao hiệu quả đấu tranh phòng và chống tội phạm. Vì vậy, nếu người cầm cân, nẩy mực mà có hành vi vi phạm pháp luật khi xét xử dẫn đến việc xét xử không khách quan, bản án quyết định trái pháp luật cần phải được phát hiện kịp thời và xử lý nghiêm minh. Chú trọng công tác triển khai thực hiện có hiệu quả công tác nghiệp vụ cơ bản của lực lượng công an

nhân dân nói chung và công tác nghiệp vụ cơ bản của lực lượng Cảnh sát nhân dân nói riêng. Tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về an ninh trật tự. Trong đó, cần tập trung làm tốt công tác nắm hộ, nắm người, giáo dục, răn đe tội phạm nhằm chủ động phát hiện, xử lý kịp thời, triệt để các hoạt động đánh bạc ăn thua bằng tiền dưới mọi hình thức.

6. Kết luận

Các tội phạm về đánh bạc đang trở thành một vấn đề nhức nhối trong việc phòng ngừa, đấu tranh, trấn áp tội phạm về trật tự xã hội. Ảnh hưởng tiêu cực của nền kinh tế thị trường cùng các yếu tố khách quan và chủ quan khác đã khiến cho các tội phạm về cờ bạc phát triển và có tính chất phức tạp. Điều này đòi hỏi hệ thống pháp luật hình sự phải có những điều chỉnh phù hợp với sự diễn biến đó, tạo cơ sở cho hoạt động áp dụng pháp luật vào thực tiễn đạt hiệu quả cao.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Tư pháp (1957), *Thông tư 2098/VHH-HS ngày 31/05/1957 bổ sung, thông tư 301/VHH-HS ngày 14/01/1957 về vấn đề bài trừ tệ nạn cờ bạc*, Hà Nội.
2. Lê Cẩm (2000), *Các nghiên cứu chuyên khảo về Phần chung luật hình sự*, t.3, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
3. Nguyễn Ngọc Hòa (2015), “Chính sách xử lý tội phạm trong luật hình sự Việt Nam”, Tạp chí *Luật học*, số 3.
4. Khoa Luật - Đại học Quốc gia Hà Nội (2006), *Luật Thi hành án hình sự*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
5. Mai Phong (2006), *Tội tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc: Một số khía cạnh pháp lý hình sự và tội phạm học*, Luận văn thạc sĩ luật học, Trường Đại học Quốc gia Hà Nội.
6. Quốc hội (2013), *Hiến pháp (sửa đổi, bổ sung)*, Hà Nội.
7. Quốc hội (2021), *Bộ luật hình sự*, Hà Nội.
8. Lý Văn Quyền (chủ biên) (2003), *Giáo trình tội phạm học*, Nxb Công an nhân dân, Hà Nội.
9. Võ Khánh Vinh (chủ biên) (2011), *Giáo trình Luật hình sự Việt Nam - phần các tội phạm*, Nxb Công an nhân dân, Hà Nội.